

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ	6 дин.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ	3 дин.
А СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слаћи унутрицом на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске држан 13. Августа 1888 г.

почетак у 5 часова по подне.

(Свршетак)

Милан Мостић. Ја сам пажљиво саслушао овај уговор и видио сам да је исти врло лабаво направљен. По садржини уговора општина је узела на се дужност да се у споразуму са њом и концесионаром одреди дан за изношење ђубрета. Кад се ту неко трећи умеша, који је јачи и силнији, па каже нећу да знам за те дане него хоћу да се износи у ове и ове дане, онда такав уговор постаје немогућ да се изврши, па као такав и не вреди. Сад настаје питање између уговорача и општине, и ја велим да ће концесионар, имајући овакве доказе у руци, а то: да је управа одредила друге дане, да се ђубре износило по сретством таљигаша и т.д. онда тај уговор не само да је одобрен него ћемо платити и накнаду штете. Дакле треба да се уговор раскине.

Председник. Овај уговор састављен на основу правила, која је и г. Министар одобрио, па за то смо у ономе смислу и писали управи, да би скинули са себе одговорност.

Милан Мостић. Чим је њему наредила управа да износи ђубре у оне дане кад он није уговорио са општином, за њега више тај уговор не вреди.

Марко Степановић. Господине Председниче! Из прочитаног уговора види се, да је концесионар изрично пристао и на оне услове, које му налаже и виша надзорна власт. Истина је то што је г. Мостић казао, да је уговор лабаво направљен али кад је и г. министар унутраш. дела тај уговор одобрио, ја никако нисам за то да се концесионару сад чини милост, коју није заслужио.

Општина је закључила с њим уговор. Министар је то одобрио и наређено је да му власти буду на руци у наплаћивању својих дугова и тако не може никад бити да господар свога дома не плаћа за свога кирајцију.

Види се дакле на чисто да он по закључењу уговора није нашао регреса у овој радњи, па сад пошто по то тражи да се уговор раскине. С тога сам ја мишљења, ако неће да ради, да му кауција пропадне, а општина да нађе себи коцесионара другог.

Никола Вулковић. Колико сам видио из уговора концесионар се је обвезао, да износи ђубре недељно двапут.

Сад што је полиција наредила да се у извесне дане износи, то заиста није требала чинити, јер је немогуће све

у те дане извршити. С тога би био мишљења, да се умоли полиција да тргне своју наредбу, па нека он износи два пут ђубре недељно у разне дане кад могне. Главни је да се ђубре двапут недељно изнесе, па ма у које било дане.

Што се тиче споразума о коме се у уговору говори ја разумем тако, да тај споразум са општином буде онако, како се нареди. Ја сам дакле за то да се умоли полиција да своју наредбу, замени другом, и да општина настане да се концесионару наплати оно, што му плаћено није, па уговор да се не раскида.

Милан Мостић. Молити управу да своју наредбу опозове, то не значи ништа, нити овој ствари што помаже. Кад та наредба постоји и кад концесионар покаже да је се те наредбе држати морао, онда је с тим самим већ уговор раскинут. Сад стоји до његове драге воље да пристане да управа промени своју наредбу.

Но друга је и најглавнија ствар што он износи факта да поред њега и други износи ђубре на штету његовог права. Тим општина није одржала своју обвезу да други несме износити, и онда је очевидна ствар да ће општина изгубити парницу ако до ове дође.

То је тако исто као кад би ко узео ђуприју под аренду, и дође ратно или друго време, па да му неко каже: сад више неплаћуј него да се прелази цабе.

Дакле он може и има права да уговор раскине а ако ми нећемо да пристанемо овако као што он тражи без накнаде, онда у парницама морамо и трошкове повући јер све што је довело до раскинућа дошло је од општине а не од њега.

Председник. Ја не би господо онаквим тоном ни говорио о овој ствари, кад не би делио ово мишљење г. Мостића. Ја се бојим да ћемо доћи до тога да одговарамо па ћемо не само изгубити приход, него платићемо и накнаду.

Мени је жао, јер је ова установа врло потребна и нужна грађанству. Уговор је нарушен нашом слабашћу и здравствени интереси пречи су и тако ја благодарим онима који ме у овоме мишљењу потпомажу.

Ја сам господо за то да се уговор раскине.

Марко Степановић. Ја би му с моје стране помого и срцем и душом али нисам никако за то да се титра са наредбама нашом нити има бојазни да ће општина плаћати накнаду. Ствар је јасна и концесионар нека врши све оно, на шта се обвезао. Он је обвезан лети да двапут износи ђубре недељно па нек износи онда кад му се нареди. Ту он нема никакво право да полаже, нити има права на какве олакшице а много мање може бити зебње да ће општина парницу изгубити. (Чује се: да се гласа).

Св. Милојевић. Да дам један разлог више да се прими понуда концесионара. Општина може само оно право да брани, које она има. Општина нема ни по једном закону

право да продаје изношење ђубрета и то је један разлог више за раскинуће уговора.

К. Црногорац. Тај разлог не може се одобрити.

Председник. Један од госпoде предговорника напомену неку милост и сажалење да се чини концесионару. Ја госпoдо имам тако срце да жалим свакога нашег грађанина, али сам ја заклет да штитим општинске интересе, и кажем, да ја нежалим овде концесионара него браним интересе општинске кад предлажам раскинуће уговора. Ви сте чули шта концесионар тражи и какве узроке наводи.

Мијајло Ђорђевић. Ја опет велим, да ово питање не треба овако нагло решити. Ништа општина неће штетовати ако причека још 5—6 дана. Нека се ствар преда адвокату да изради оно што сам ја казао, а треба да се одложи тим пре, што овде има мало људи који су од закона. Нека адвокат разлисли о свему и сав материјал пред одбор изнесе на, ћемо лако решити.

Јоца Илић. Ако дође до парнице, нека се парници са влашћу, која му је забранила.

Милан Мостић. Није питање хоћемо ли ми чекати, него је питање хоће ли концесионар чекати?

Ђока Новаковић. Ја пристајем на ово мишљење г. Мијајла Ђорђевића у толико више, што не могу да се сложим са мишљењем г. Мостића, но се држим мишљења, које није за раскинуће уговора.

Св. Караџевић. Ја мислим да за решење овога треба претходно да одредимо једну комисију, да она све види и да поднесе извештај свој, па онда да се ствар реши. У комисији нека буде г. Мијајло Ђорђевић, г. Мостић и општински адвокат.

Милан Мостић. Неће г. Јован Николић променити мишљење које је дао, па ма шта ви радили.

Др. М. Т. Лeko. Ја нисам мишљења, да овај уговор тако на пречац прекидамо, не за то, што би се огрешили о сам уговор, него за то, што је та установа тако важна и корисна, да треба да покушамо све што је могуће, па да је одржимо. Држим да још нису учињени сви покушаји код полиције па да се та ствар изравна. За то би био мишљења да се полиција о овој ствари свестрано обавести, па ако добијемо уверења да полиција ипак не ће да учини никакве промене у већ издатој наредби — онда ћемо разуме се бити приморани, да раскинемо уговор а док се још то не покуша да га не раскидамо.

Милан Банковић. Ја видим да је овде концесионар и желео би да знам из уста његових да ли он за то оће да раскине уговор што не може понедеоником и четвртком да износи ђубре из целе вароши, као што је полиција наредила.

Председник. Одбор је дакле вољан да зна за што концесионар хоће да квари уговор и шта је главни узрок томе. С тога позивам концесионара да се о томе изјасни (концесионар Св. Јовановић прилази столу председништва). —

Кажи нам дакле, Светиславе, за што ти хоћеш да квариш уговор на који си драговољно пристао и кад знаш, да сам те ја од стране општине сваки пут бранио и заступао?

Св. Јовановић. Узрок је то што општина не врши уговор, — што није забранила таљигашима да ђубре носе кад сам ја концесионар. То је једно. Друго — што немам помоћи за наплату зараде, него ми толика вересија стоји. А треће и најглавније, што управа наређује да се износи

ђубре из целе вароши понедеоником и четвртком, а ја то по уговору нисам дужан да чиним, па ме опет управа, преко уговора казни. То се не може тако издржати.

М. Банковић. Из овога види се да концесионар није вољан да се раскида уговор, само тражи заштите.

Председник. Ми смо му давали заштите свагда па и у овој прилици чули сте како смо писали Управи. Међутим сви знамо, да сам концесионар у почетку није радио уредно: у почетку месец и нешто више био је врло неуредан, и за то време људи неће да му плате, разуме се. Ево и код мене, као кмета који сам потписао с њиме уговор, није у почетку износио ђубре....

Св. Боторић. Ја мислим да је ова ствар довољно објашњена и да треба да примимо предлог који је изнео г. Мика Ђорђевић. Ставите на гласање: које за раскинуће уговора, а ко је за предлог г. Ђорђевића, па да свршимо ову ствар. (Вичу: усваја се предлог г. Ђорђевића).

Председник. Као што видим сви сте зато да се прими предлог г. Ђорђевића (Вичу: Јесмо). Добро госпoдо. Г. Ђорђевић од прилике, како сам га ја схватио, каже ово: да правозаступник наш да мишљење да ли има неправилности до нас или да ли је уговор такав да можемо одговорати концесионару, или је такав да нема до нас никакве одговорности и да ми треба да одржимо уговор? А у исто време, да се од стране суда учини понова корак код полиције у томе смислу да ли ће она моћи да прими ону повуду концесионара: да он пристаје да износи недељно двапут из сваке куће само да не мора бити то изношење у целој вароши понедеоником и четвртком, но да сваког дана износи из појединог краја вароши, али да из сваке куће мора двапут у недељи дана изнети ђубре.

Ст. Боторић. Само ако се постигне споразум треба да се објави у које ће се дане из кога краја вароши носити ђубре — да би се могао контролисати концесионар.

Председник. То се разуме. Дакле прима те ли тако као што је г. Ђорђевић предложио? (Примамо). Добро, онда смо ту ствар свршили.

Сад имамо једну такође врло хитну ствар.

Ви знате да је одређена једна комисија да прегледа наше школе где су смештене и ако има таквих школских зграда да нису за школе, онда да нађе друге и т.д. Комисија је свршила свој задатак, и сад молим г. председника њеног да нам прочита извештај

Свет. Милојевић. прочита извештај.

Председник. После прочитаног овог извештаја, дужан сам да вам саопштим један акт који сам о тој ствари добио од полиције. (Секретар прочита).

Марко Стевановић. Ја имам да кажем само ово. Ја не налазим да је ова комисија, која је састављена од чланова политичног одбора општинског била надлежна за ову ствар, него је за то надлежан био школски одбор у коме сам и ја члан, али нисам у овој комисији учествовао, и ако се у извештају каже да је рађено у договору са одбором школским. У исто време, ја као члан школског одбора имам да питам зашто ми већ три године радимо у школском одбору без измене и што нисмо разрешени?

Председник. То је друга ствар. О томе изволте ме питати у школском одбору а не овде.

Мика Ђорђевић. Ја држим да нам дужност налаже да благодаримо госпoди комесарима на овоме свестраном

извешћу; а после овог акта полиције ми неможемо ништа друго да радимо по овој ствари, него да јавимо полицији шта је комисија нашла, па ако то и управа одобри, да тако и учинимо како комисија предлаже да се учини,

Председник. Ја мислим да можете решити, примате ли овај извештај, и ако то примате, онда немате више шта да радите по овоме, него ће се ствар дати на извршење главном школском одбору да те ствари реши. Овде је то дошло пред одбор општински само за то што он решава буџет а овде ће имати нових издатака да се учине. Мени није могуће чекати јер ту је већ 16. кад треба деца да почну школски рад и већ је крајње време да се школе оправе.

Мих. Борђевић. Али шта ћемо ако полиција не одобри ово?

Председник. Овде има само две зграде које је комисија нашла за школе, и те ће државна власт прегледати је су ли добре или нису — а за остало ми можемо наредити да се учине нужне поправке.

С. Милојевић. Имам да додам још само ово. Да се целим овим радом што је комисија урадила у споразуму са школским одбором, уштеђује 3184 динара од досадањег буџета. Одбор би дакле могао да донесе своју одлуку о свакоме од ових предлога комисијских, само се то неће извршавати док не добије одобрења надзорне власти; и ако она ово одобри, важиће, ако неодобри, неће важити.

Дим. Борђевић. Нека ми не замере г.г. која су у комисији била, али мени се чини да зграда коју су предложили за дорђолску школу, а то је кућа г. мајора Павловића, неће бити за школу јер је пролетос преко половине цокла — скоро до прозора — била у води!

Свет. Милојевић. Да одговорим на прекоре предговорника г. М. Степановића, односно школског одбора, и г. Мите односно ове куће. Извештај изреком каже да је комисија непрестано са школским одбором радила. Ту су људи који су то радили, а ево и записника за рад у палилулском крају. Ту је учествовао Недић, ту Каленић, а што мој комшија г. Степановић није дошао да учествује, ја му нисам крив.

Што се тиче оне куће г. мајора Павловића и ту су били одборници из школског одбора и људи стручни за оцену да ли је кућа здрава или није — ту је био г. Плајел, ту је био г. Попе; и кад су они као стручњаци, а г. Попе и као лекар прегледали кућу свуда, па је прегледао и инжињер, ја мислим да ту неможе бити сумње никакве. Само је један једини кмет општински г. Пера Хаџи-Јањић казао да није добра та кућа јер је била у води — но стручњаци сада нису нигде нашли влаге.

М. Банковић. Сам доктор Попе, он је узео чекић и луцао у све зидове и нигде није нашао влаге.

Дим. Борђевић. Ја сам ово само приметио што сам видео да је кућа била поплављена, а је ли остало влаге у њој ја то не знам.

Председник. Ја видим да је већина г.г. одборника задовољна са овим извештајем, и држим да можемо сад све ово што се предлаже примити; а ако се појави каква несугласица од стране надзорне власти, онда ћу то изнети понова пред одбор па ћемо решити. (Врло добро). — Дакле прима ли се овај извештај у целисти? (Прима се).

Ја имам само нешто да додам извештају односно школе савамалске. Ако г. Кремановић не би пристао да изврши оно што се предлаже ја мислим да ми сама извршимо и да дамо десетину дуката на ту поправку само да деца имају улазак одвојен. Ја сам чуо да је г. Кремановић пристао да напусти један свој локал који му доноси 60 дук. годишње кирије па да туда деца имају пролаз, па је могуће да неће пристати и на то да о свом трошку пролаз начини. За такав случај ја ово и предлажем да ми сами начинимо пролаз. — Дакле прима ли се ово. (Прима се).

Марко Степановић. Ја одвајам мишљење. Г. одборник рече да је то вршено у присуству школског одбора. Ја сам дошао кад је рађено у палилули и видео сам ту да је био г. Милојевић, г. Пера Видаковић, г. Банковић и други и трећи из општинског одбора, али овај одбор није надлежан био.

Милан Маринковић. То је решено овде у одбору но ви онда нисте били и за то не знате.

Јак. Вајлони. Што се тиче улаза у школу савамалску, који би имао да се начини, ја мислим да би боље било да од тога одустанемо, јер онде где би се улаз начинио, сокак је врло узан а пролаз колски веома жив, па се бојим да не буде какве несреће с децом ако онуда буду пролазила.

Св. Карапешкић. Ја би предложио да се дода томе извешћу и то да се и на Сави подигне школа као и у Палилули и на Дорђолу, јер ми немамо тамо никакве zgodне зграде за школу. (Чује се: свршено је.) Добро — али и за овај улаз, треба да остане као што је сад.

Председник. Ја мислим господо да сте примили извештај комисије и да не треба да се враћамо на то понова. (Свршено је).

Дакле да идемо даље.

Вама је познато да је одређена једна комисија да нађе место за фабрику онога који нам се јавио да прави палидрвца. Молим вас да чујете сада извешће те комисије. Секретар прочита.

Председник. Господо, питање о томе где ће бити општински сењак није баш тако лако питање. Без сењака општина не може никако бити. Кад се сењак има да исели ако се ово земљиште уступи, онда треба о томе размислити мало више.

Св. Богорић. И ја сам то мислио и да се не би општина излагала трошку због премештаја сењака, ја мислим да би се овоме фабриканту могло дати оно земљиште мало даље од сењака. Кад се иде винограду г. Кремановића где има једна кућица. То земљиште држи сад г. Сава Костић.

Јак. Вајлони. То је мали простор. Овај г. фабрикант каже да мора имати 125 метара фронта и целу дубину онога земљишта где је сада сењак. Ја сам се чудио шта ћему толико, но он каже да иначе не може постројити зграде његове. Кад смо дакле по захтеву измерили земљиште дошли смо фронтом до саме кућице у сењаку тако да би се и она морала дићи. Ми смо мислили да се сењак помести — али опет то је опасно да сењак буде у близини једне такве фабрике.

Св. Милојевић. Ако ништа друго не смета него сењак, онда се сењак може преместити на друго место, јер имамо довољно утрине.

Т. Наумовић. Ја сам хтео да упитам да ли има наше

утрине око карабурме на тамо да се да томе човеку? (Секретар: Он је добијао од државе Пашин чајир али далеко му је од жељезнице).

Др. М. Т. Лeko. Подизање ове фабрике неће одмах захтевати и сеобу сењака, јер док он буде зидао грађевине, сењак може остати где је и сада, а за то време, сено које се буде налазило на садањем сењаку потрошиће се. Само треба одмах одредити ново место за сењак, на коме ће се у будуће сено стоварити.

Св. Боторић. Али немамо бољег и удеснијег места него што је ово где је сада сењак. Зато ће боље бити да њему понудимо другу општинску земљу.

Јанаћ Јанковић. Општина ће свакојакo морати да сели сењак јер видите да су онуда у близини већ награђене куће.

М. Маринковић. Онда није тамо место ни за овакву фабрику, јер ће бити опасности од ње за околне куће.

Дим. Борђевић. Ја мислим да ће он пристати и на плац, који му нуди држава, само проба као човек да ако може добије ближе жељезници.

Јак. Вајалони. Њему је давано земљиште и код савског магацина, али он не може онде да зида, јер је такво земљиште да би морао много да утроши у саме темеље. Осим тога и ја држим да сењак оданде треба дићи — јер је у близини кућа, а у осталом, као што се види из буџета општина више троши на она два служитеља који су у сењаку, него што има прихода од сењака.

Стев. Јосифовић. Свакојакo мораће се сењак оданде изместити, јер је са свију страна на друму и по сву ноћ се онде ложи ватра и рабаџије и сељаци ноћивају и хране стоку.

Мар. Степановић. Зар не би било добро кад би се сењак изместио на плац испод војеног сењака? Ту би било безбедности и са једне и са друге стране а осим тога учинили би то да би овоме човеку могли дати тај плац?

Никола Поцовић. Сви који су говорили да треба одобрити да овај фабрикант добије земљиште које тражи, не воде, како ми се чини, много бриге о разлозима, који врло често иначе падају овде у одборским дебатама, а то је о здравственој страни у овоме питању. У свима варошима у Европи не дају се места за овакве фабрике више вароши — од куд воде теку, него се дају испод вароши.

Дакле овде је баш случај где држава може и треба отворено да каже: погрешили сте, по санитарском правилу не сме се то дозволити, јер сви отпадци од сумпора и фосфора, с којим би се у фабрици радило, рђаво ће утицати на здравље у вароши која би била испод земљишта фабрике. За то не треба ово земљиште дати на ту цел — нарочито кад ће тамо у близини бити и фабрика дувана, и антроти и т. д.

Др. М. Лeko. Ја не знам како се оно место рачуна, да је изнад вароши. Ово је према вароши, готово онако ниско као што је од прилике и дођол. Нема дакле опасности, да ће се земљиште у вароши отпадцима ове фабрике тровати. У осталом концесионар је питан хоће ли да ради с фосфором и он је одговорио да неће, пошто намерава да прави шведска палидрвца — без фосфора.

Ник. Поцовић. Ја сам мислио тако, да ће они отпадци који из фабрике уђу у Саву долазити у варош, јер варош је опкољена с једне стране Савом а с друге Дунавом. С тога ће то бити штетно за здравље. Нисам мислио

да је оно земљиште више но земљиште на коме стоји варош; али овде је главно: вода ће нам отуда доносити штетне ствари за здравље. Зато се то не сме одобрити.

Председник. Зајиста господо, да се добро размислимо. Ако је та фабрика везана с тим да ће, ма какви отпадци штетни за здравље улазити у Саву, онда ја сам први одсудно противан томе да се та фабрика тамо подиже. Узмите само да се лети људи морају да купају у Сави, и кад ту буде штетних однака шта ће да буде. То се не сме допустити.

Милан Мосчић. Најбоље ће бити да се прво пита варошка управа оће ли она то дозволити и да се чује мњење санитета хоће ли то бити штетно за варош ако се дозволи. Зато да одложимо ову ствар.

Св. Боторић. Из тога истог разлога требало би онда да се затвори и пивара Вајфертова млин Вшетечкога ит.д. Па и јесте то тако. Осим тога туда је највећи пролаз из вароши за шетњу, и баш тада кад туда људи пролазе може се десити у фабрици каква експлозија.

Председник. Ја мислим господо да ову ствар сада овако свршимо: да одредимо свога санитарског чиновника а да умолимо и управу варошку да и она одреди свога санитарског чиновника, па да нам кажу хоће ли по здравље у вароши бити штетна фабрика таква на томе месту или неће, па тек онда да изнесемо овде ствар на решење. (Вичу: „врло добро“. Прима се.)

М. Маринковић. — Међутим нека комисија размисли и то да ли ће бити каквог удобнијег места које би се могло дати за ову фабрику,

Председник. О томе ћемо доцније решити. Но молим вас да ради успокојења грађанства кажем само неколико речи, пошто вечерас не можемо да свршимо ове ствари које су на дневни ред изнете односно касапница и пијаца. О тим стварима погрешно су објавили неки наши листови, као да ће се дати касапнице у монопол, и као да ће се решавати о премештању пијаце. То не стоји. За касапнице нико није ни споменуо што за монопол, него се мисли да ли не ће бити боље да се даду под аренду као што је то већ и било неко време — а за пијацу на зелен. венцу имамо молбу оних пиљара који раде тамо у оној шуни и плаћају приватном лицу неколико стотина дуката кирије, којом молбом траже да им се одобрити да изађу на зелени венац и да плаћају општини место приватном лицу; а осим тога има молба грађана да се зове збор па да збор реши о пијацама да се на више места отворе. У томе је ствар, и молим вас да грађанство у прилици обавестите о томе.

Сад вас молим да дате само још уверења која нам се траже а остале ће ствари остати за идућу седницу пошто је већ доцне.

(Дају се уверења).

Састанак је свршен у 8¹/₄ сах. по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске држан 23. Јула 1888 г.

(по етенографским белешкама)

почет у 6 часова по подне.

Били су: председник г. Ж. Карабиберовић, члан суда г. Јанаћ Јанковић, чланови одбора: г. Глиша Јосиповић, Раден Драговић, Станко Петровић, Н. П. Михајловић, М. Банковић, Сам. Пијад, М. Јанковић, Н. Ђорђевић, Др. М. Т. Леко, К. Петровић, Св. Боторић, Хаим Д. Азриел, К. Црногорац, Јован Илиј Св. Милојевић.

Председник. Молим вас господо, састанак је отворен.

Светозар Боторић. Молим за реч.

Председник. Морамо прво да прочитамо два протокола: један редовног, а други ванредног, па тек Вам онда могу дати реч.

Изволте господо, чути те протоколе.

Секретар прочита.

Председник. Има ли, господо, ко шта да примети на први или други протокол? (Нема).

Св. Боторић. Ја сам актом једним од 10 Јуна одређен, да са одређеном комисијом прегледам калдрму у светогорској улици. Ми смо излазили 10 и 16 Јуна и 5 Јула. Кад смо изашли 16 Јуна да дефинитивно решимо: примамо ли калдрму или не, прочитан нам је уговор и видео сам отуда, да калдрма не одговара условима и уговору.

Ја сам о томе донео суду своје одвојено мишљење и казао сам да калдрма није по уговору израђена и предлагао: да изађе друга комисија. Чујем да је предузимач 19 ов. мес. примио царе за то тражим, да г. председник прочита услове и уговор па да одбор види, да ли сам ја био приетрасан или они.

Председник. Ја сам готов, да Вам одговорим. У ту комисију одређена су 4 одборника и сви наши инжињери и грађани, који седе у тој улици; и сви су они за то били да се калдрма може примити с 5% одбитка, само је г. Боторић одвојио мишљење. 9 чланова се потписују, да је калдрма добра и да је треба примити с тим, да општини остану отпадци, а ви кажете, да не ваља. Ја морам веровати, да је гледиште деветорице правилније, него ли Вас једног.

Но, суд је, имајући у виду Ваше одвојено мишљење донео одлуку: да предузимач гарантује за 2 године за калдрму; он је о томе водио рачуна.

Но, у осталом та је ствар свршена.

Св. Боторић. Ја не кажем, да Ви нисте водили рачуна.

Ја мислим, да је требало, да се изнесе пред одбор, да он као надзорна власт, избере комисију. Нека одбор то сад учини, па ћемо се уверити, ко је био несавесан. У осталом у комисији нису ни били сви они, који су звати.

Председник. Ја не знам, да ли су сви били; за мене је меродавно, кад видим потписе.

Никола Ђорђевић. Је ли комисија која је прегледала калдрму, одбором изабрана?

Председник. Није. То обично суд наређује.

Ту су били: г. Мита Миловановић, г. Дим. Станковић, г. Боторић г. Јов. Петковић сви наши инжињери и грађани, који станују у тој улици и који плаћају ону калдрму. Сви су они рекли, да је калдрма добра, сем г. Боторића.

Никола Ђорђевић. Дакле извешће су потписали они, који су од стране Суда одређени и то: да општина добије отпадке и да гарантује још за једну годину — и на све је то предузимач пристао?

Председник. Јесте.

Никола Ђорђевић. Да сам ја предузимач, не бих на то пристао.

Председник. Ми смо, водећи рачуна о одвојеном мишљењу г. Боторића, продужили рок гаранције још за једну годину, а то је све што се могло учинити.

Св. Боторић. Не може се противити предузитац, који није ни са 50% израдио по уговору.

Што се тиче људи, који су били у тој комисији, имам ово да кажем; да ми је Васа Дучић говорио: „немој Светозаре, да штетиш човека. Општина је стара подерана врећа, која се не може закрпити, а ова је калдрма најсолидније израђена“. Ја сам му казао: не идем никога да штетим, али ја сам заклет као одборник па не могу, да кажем, да ваља, кад није по уговору израђено.

Ја вас молим, да се одреди одборска комисија, па нека она види, да ли је по уговору израђено или није.

Председник. Суд је ову ствар дефинитивно свршио на основу извештаја комисиског. Сад, ако мислите, да је суд несавесно радио, Ви тражите, да се одреди друга комисија.

Суд је међутим водио рачуна и о Вашем мишљењу, што није морао, да чини.

Ја сам вам, господо, дао одговор по овој ствари.

Гл. Јосиповић. Тој је комисија требала у своме извештају да каже, да ли је калдрма по уговору или није; па ако је н. пр. за 5% гора, онда да се толико предузимачу и одбије, а ако је гора за 40—50%, онда да се не прими. То је се требало одредити.

Председник. Ви се одређујете као одборници у комисије; ви радите, како је право — ту нема закона, кад 9 кажу једно, а десети друго, онда ми морамо пре веровати деветорици, него оном десетом.

Гл. Јосиповић. Ја сам читао закон о томе, као члан комисије за примање војних лифериција. По томе закону ако ствар нешто мало не одговара условима, прима се, али са извесним одбитком; а ако у многоме не одговара условима, онда се одбацује. Па тај би се закон могао и код нас усвојити.

Председник. Сви кажу, да је калдрма врло добро израђена, само што димензија камена не одговара условима и за то они кажу, да треба да се одбије 5%.

Св. Боторић. Нема ни једног камена, да је добар. Ја кажем, да је сва калдрма рђава.

Председник. Суд је свршио ствар. Ви ако налазите да је суд учинио грешку, чините даљи корак.

Св. Боторић. Ја немам где да се тужим на другом месту, — ја га тужим одбору. Нека се сам одбор увери, како му се ради.

К. Црногорац. Ја молим г. колегу, да буде тако добар и да се задовољи с овим: да изнесе своје одвојено мишљење у општинским новинама, па је онда ствар свршена.

Председник. Добро, ја пристајем. Даћу му цео извештај и наш закључак па нека штампа.

Св. Боторић. Ја ћу тражити задовољења, где треба, а претходно сам од одбора тражио.

Они важу, да за 5% не одговара, а ја кажем не одговара за 40%. На послетку ова комисија није била вештачка.

Председник. Ја сам вам обећао, да ћу у идућој седници поднети изјашњење г. Ђоке Живковића. Чујте молим вас.

Секретар чита:

ГОСПОДИНУ ПРЕДСЕДНИКУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ

Доста сам ја положио кауцију, о којој говори одлука одбора Абр. 473 али сам то учинио не из какве личне користи, него ради општинског интереса. Смем тврдити абиће познато и г. председнику и г. Јосиповићу одборнику да је између двојице лицитаната постојао споразум и цена није падала. Ваљало је онда поставити у могућност треће лице да цену обара. Само на такав начин постигнут је толики успех да је та друга лицитација испала са 10 динара од курентног метра јевтиније.

Но није ово прва прилика у којој је тако поступљено, нити сам ја једини општински орган који прибегава таквим средствима, кад треба постићи интерес општински. Врло се често дешава да се лицитанти договоре да изиграју општину и то обично чине газдачници предузимачи. Међутим њима се најлепше доскаче на овакав и сличне начине.

Најочитији доказ о томе може да има одбор и данашњи председник из акта последње лицитације којом је општина уступила своје право на акциз. Тог пута ја се нисам послужио својом, него кауцијом из општинске касе за што ми је било потребно одобрење председника (тада г. Свет. Николајевића) које сам одобрење и тада као и увек раније добио, те сам тако од 15.000 подигао цену на 33.571 динар.

Да је све ово било познато г. одборнику интерпеланту, мислим да би место изјаве сумње, по дужности требао упутити изјаву захвалности. Кад му пак сам последњи поступак није био познат, требало је запитати за објасњење и онда не би било места изјављивати ми незаслужене укорје онде, гди ја полажем право на заслужено признање.

У осталом мени изгледа врло непојмљива одлука одбора, по којој дајем ово објасњење!! Зар ми се прво издаје на памет укор па се онда тражи да свој поступак објасним.

Да кажем онда још ово:

Кметови су на првоме месту позвани да непосредно штите у свакоме погледу интересе општинске — нама се плаћа за то. И кад год ја у своме делокругу нађем да интереси општински налажу извесну меру — ја ћу је и у будуће увек слободно предузимати све докле ми се написано — наредбом — не важе: „не тражи се кмоте од тебе да штитиш интересе општинске“, јер ћу тек тада при лицитацијама моћи мирно да гледам како лицитанти исмевају општину и користе се слободно вратима, која ће им широм стојати за глобљење општинске касе.

Ја молим да се ово узме у оцену а незаслужени укор тргне.

Понизни
Ђока Х. Живковић
кметовски помоћник

Гл. Јосиповић. Г. Живковић је овде казао: да је он тек онда донео кауцију, кад је видео да лицитирају само двојица и да су се договорили. То не стоји. Онде је било више лицитаната који су положили кауцију, а један је од њих казао: да ће тај и тај кмет донети за њега кауцију.

Петра Видаковић. Г. Живковић признао је, да је тако што радио, што је г. интерпелант казао. Одбор му је зато издао укор и ствар је свршена. Овом његовом одговору нема смисла. Он се заборавља коме подноси тај акт, који није пристајан. Кад један човек, који је крив, каже, да нисмо имали права, што смо му издали укор, онда му опет зато треба издати укор.

Св. Боторић. Мени није познато, да је скупља цена изашла акцису радњом г. Ђокином, него сам ја са још неколико другова лицитирао, те је акције 87 год. изашао скупљи.

Председник. Кад сам добио овај акт од њега, казао сам му, да у будуће то не чини док не пита старешину.

Но у корист овога ја ћу вам поменути нешто из прџашњег мога кметовања. Ви знати да је општина пре имала 9000 дук. од аренде касапске. Ја сам онда давао новаца из касе општинске људима за кауцију само да доскочимо Николици и Панђели. Ја сам то чинио из добре намере, а не да оштетим општину. То чине сви људи који воде рачуна о својим интересима. Могуће је, да је таквих случајева било и после мене. Но ја сам опет казао да се то у будуће не чини без знања старешине.

Гл. Јосиповић. Он је требао то да јави г. председнику или нама онде, па да знамо, а не овако: од куд зна да ће бити договора.

Н. Борђевић. Је ли тиме оштећена општина?

Председник. Није, него је изашло 10 дина. јевтиније од курентн. метра.

Н. Борђевић. Кад општина није оштећена, а закон није то забранио, онда за што не би ово дозволили?

Петра Видаковић. Ја, како видим, г. предговорник није обавештен о ствари, о којој говори. Није то учинио г. Ђока као кмет, него члан комисије. То баш није најчистија радња.

Није он истерао 10 дина. јевтиније него Шпиноза.

Ја молим да се у будуће ово не чини, бар без знања управне седнице.

Светозар Милојевић. Ја сам ономад присутговао једној лицитацији за оправку основних школа, као одређени члан одбора; и приметио сам, да има грдно великих ограничења односно предузимача, који могу да се пуште на лицитацију и који не могу. Постоји распис г. министра грађевина, којим се тражи да поред писма да је мајстор, треба да има уверење пореског одбора, да је порез платио.

Био је случај, да је један лицитант постао мајстор тек у другом полгођу и по томе није порез, као мајстор платио. Кад су остала само још два лицитанта, мени је као члану одбора било у интересу, да пустим сам неколико лицитаната, те да за општину изађу повољнији услови. Онда смо ми донели одлуку, да ако остане лицитација на овом новом мајстору, да му задржимо кауцију од 150 дина., да ће платити порез за ово полгође. Тиме се државна каса осигурава.

Ово што сам навео, навео сам баш зато да покажем да чланови комисије баш треба да раде, да интереси општин. буду заштићени. Можда је и овде г. Живковић ишао

на руку општинским интересима, јер су била два лицитанта, а он је учинио, те је могао и трећи лицитирати; а ако би се доказало, да је правио злоупотребе, онда би га требало казнити, а у противном случају издати му захвалност.

Пера Видаковић. Г. Милојевић говори једнострано. Како ће лицитанти гледати на оног, коме члан комисије и општ. суда даје кауцију. Онда се мисли, да су они најмање ортаци. Ми смо проште седнице казали, да је он то могао да учини код куће, на сокаку ит.д. а никако на самој лицитацији у присуству одборника. То је мало сумњиво.

Председник. Молим вас господо. Ја истина нисам ставио на дневни ред, али се ово неће дефинитивно ни решити, Ја сам добио један акт од једног Белгијанца, који је добио повластицу да подигне фабрику жигица, Он тражи, да му се даде неко општинско земљиште.

Ја сам сматрао за нужно, да ствар што пре изнесем јер ће у тој фабрици неколико стотина наших радника радити.

Молим вас, чујте тај акт.

Секретар прочита.

Председник. Ја мислим, да одредимо једну комисију, па она да види, који плац хоће, под каквим условима ит.д. Изабрани су: др. М. Леко, П. Видаковић и Јак. Бајлони.

Председник. Молим вас, држана је лицитација за грађење једне собе у западно врачарској основној школи. Чујте ту лицитацију. Секретар прочита.

Св. Милојевић. Као што је познато одбору, одређена је једна комисија да прегледа све школске зграде, које држимо под закуп.

Ја мислим, да би требали, да одложимо решење ове лицитације, док та комисија не поднесе свој реферат. Јер може бити да ће она казати, да се не дозиђује мушка него женска школа и т. д.

Председник. Што се тиче грађења, ви знате, да што се доцније гради, не може се употребити.

М. Банковић. Баш и да се прими лицитација опет ће бити влажно и не ће се моћи употребити.

Председник. Ја мислим, да би боље било, да се дозиде и нека та комисија има у виду ову лицитацију.

Никола Борговић. Ако комисија не реши ову ствар другачије, онда значи, да се одобрава. („Тако је“).

Председник. Молим вас, господо, држата је лицитација за оправку основних школа. Чујте извештај. Секретар чита,

Св. Милојевић. Лицитација је са свим уредно држана и постигнут је врло добар резултат.

Него имам нешто да кажем односно оправке ових школа. Ја сам упоређивао лањске и овогодишње предрачунае. Тамо сам нашао грдне оправке прозора, кључева ит.д. Ја мислим да ово не би требало општина да плаћа, него којима се те ствари предаду.

Св. Богорић. Са свим је умесна примедба г. Милојевића. То се свуда практикује.

Председник. То онда можемо да наредимо, да сви управници пазе на то, а овако, кад би остало на фамулузе онда би можда више плаћали, него што имају плате.

Св. Богорић. Треба о томе донети дефинитивно решење: да се сви прозори који се разбију, записују.

Председник. Дакле, одобравате ли ову лицитацију? („Одобравамо“).

Св. Милојевић. Али с тим, да се прво оправљују општинске зграде, па онда приватне, док комисија не сврши свој посао. („Врло добро“)

(Свршиће се)

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

У седници 17. Септембра т. г. општински је одбор донео ове одлуке: 1.) Да се у ванредним бројевима отштапају нагомилани записници одборске радње, на што да се може учинити додаток цени по коју штампара израђује сваки редовни број општинскога листа; и да се у будуће у првоме броју саопштавају одлуке одбора из последње седнице.

2.) Да по интерпелацији одборника г. Милорада Јанковића за што општинска стока није за три дана рањена, учини председништво извиђај.

3.) Решено да се калдрмисање Министарске улице по новој нивелети, одложи на пролеће и држата лицитација за калдрмисање одбаци; а да се за сада изврши најнужнија поправка на начин како одреде г.г. К. Главинић и Гргур Миленковић што ће Суд имати да усвоји и изврши.

4.) Одложено грађење калдрме до на пролеће, у улицама: Призренској, Сарајевској, Сјеничкој, и Фрушкогорској.

5.) Усвојена лицитација за откопавање у улици „доње градско поље“.

6.) Решено да се сазове општински збор ради решења молбе грађана да у вароши буде седам пијаца; а какво питање да се предложи збору на решење, да формулише комисија која је проучавала пијачно питање, са председништвом општине с тим да и дан одреди.

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ

(Париском „Солеју“)

Петроград 9. септембра 1888

Ево и јесени — вечно ране јесени — на ладном северу нашем. У целој царевини школе су отпочеле, а средња класа петроградска — трговци и чиновници — сели се под зимске јој кровове и враћа у престоницу, остављајући са собом све дивне летњиковце који ју окружују. „Острова“ су такође опустила, а на зеленој трави њиховој повија се тешка магла септембарска. Чак и у „Новој Деревњи“, до скоро тако живој и веселој, лишће је опа-

ло и гору растужило. Још мало, па ће бити празне и виле бајне на обалама финског залива — у Петерхофу, Оранијенбауму, Выборгу. и далеком Мерекулу, као и у естонској башти Катаринентала. Збогом, дакле, концерти Павловски, збогом и ви царско-селске војене параде, и шеталишта Кола Шумскога, и ви, светковине, лепог Парголова!...

Ну, ако је ситна госпоштина већ напустила своје зеленило, своју милу, детњим сунцем обасјаву, „дачу“ — није то још учинила и велика господа! Аристократија руска враћаће се са стране, или са својих добара, тек идућег месеца. Користећи се скоком рубље, који је донела добра летина, велике газде руске остаће да уживају и последње лепе дане благог неба једне Нице, Париза, Неапоља ил Венеције. Према томе, они ће овде бити тек с првим снегом, и у часу, кад трговачке лађе, немачке, норвешке и енглеске, измичу из пристана кронштатског, да их не би у њему мраз ухватио. и за шест месеци заледио.

У осуству пак двора, аристократије и министара, дабогме да и политика чами. Управо, једини догађај ове недеље од значаја, састављају већ познате *јелисаветградске* маневре, изведене на пољанама Нове Русије. Мени би јако било испунити читаву књигу самим описом царског пута, до тога логора; јер је ту било безброј адреса, свештеног, грађанског и војничког реда, тријумфалних капија, грмећих топова, и урнебесних поздрава. На *седамдесет хиљада* војске, махом резервиста Одесе и Харкова, стекло се ту било на очи цареве... али ја сам вам у прошлим писмима толико говорио о тим војничким стварима, да ћу за овај пар да пређем на друго поље, и да вам испричам коју, рецимо, о оним *административним* реформама од општег интереса, које се, у виду задатака, стављају данас нашој Француској колико год и војничкој Русији.

Дакле, пре свега да забележимо оне две наредбе које су губернатори провинција, и префект Петрограда издали, по упутству министра полиције, а у корист резервиста, од којих се неки 200.000 налазе данас под заставом. С обзиром на тежак положај ових јадника — који због тог логоровања могу да изгубе своја места и парче леба — а сагласно апелу целе земље — министар је решио: да све газде, госе и сајбије, буду дужне сачувати места својим „резервистама“, и вратити исте чим се са збора распусте. Као што нагласих, ова одлука наилази на општу похвалу, и то, ма да повлачи неку непријатност за поједине.

Друга наредба гласи: „да у свима варошима где се резервисте имају сабрати, *крчме буду затворене* на дан доласка војника у касарну“. Сама мера, ако и јесте мало брутална, врло је паметна. Искуство од прошле године доказало је, да три четвртине изгреда војничких падају на дан сазива; а узрок тим изгредима било је, *наравно*, пијанство. Решење министарско донесено је, дакле, и у интересу војене дисциплине, и у личном интересу самих војника.

Нити је министар грађевина хтео изостати у филантропији иза свога полицајског колеге. Путем једне чудновате наредбе, он означава случајеве, у којима путници, жељезницом, могу добити своје паре натраг за одговарајућу дужину неупотребљеног билета. Ти су случајеви, наравно, случајеви болести, у којима је путник принуђен да воз остави и на станицу изађе; а не и никако оно „весело“ стање и владање, када се силази с кола без права на плаћену кирију. По себи, мера је веома либерална, и ја не верујем да је она још икоме пала на памет тамо на Западу.

Поред горепоменуто, дошао је неуморни министар унутрашњих нам послова, и на једну другу, привидно скромну али доста, практичну мисао, а на име: да помогне мало вредноћи наших одборника. Изгледа, доиста, да се општински избраници наши не прекидају од великог посла; и за то је надлежни министар прописао следеће: да у свакој седници, председник или секретар, *позове* одбор; па ко није дошао, и не може осуство да оправда, да се казни, најуре, са 25 рубаља, други пут са 50, а трећи пут губитком самог мандата, па чак и права да буде икада изабран. Шта ли би, боже мој, рекли би наши скупштинари париски кад би се на њих применила овака једна мера? Најзад, и министар просвете не седи скрштених руку. Он је, на име, предузео да преустроји реалке руске од врха до дна. Као што је познато, у овим школама средњим не учи се ни грчки ни латински; и оне, које су у почетку имале практично-технички карактер, сад су добиле старог научни печат. Министар је, дакле, прегао да сузбије тај правац; и математика, која је до сада била основа „реалне“ наставе потискује се у други ред. На место њено, на прво долазе: *живи језици* — француски и немачки. Према утврђеном распореду, млади реалци руски имаће сад, неких једанајест часова недељно из језика; а како се овај нов систем јако разликује од нашег у Француској, то сам сматрао за дужност да вам га овде прикажем.